

Fjell kommune
Postboks 184,
5342 Straume

Uttalelse til energi-, miljø- og klimaplan for Fjell kommune

Naturvernforbundet Hordaland (NVH) har lest utkast til energi-, miljø og klimaplan for Fjell kommune og har følgende bemerkninger:

Mandat og ambisjoner

FNs klimapanel (IPCC) har slått fast at klimaendringene er menneskeskapt. Det er de rike landene som har høyest utslipp pr. innbygger og som derfor må gjennomføre de største klimagasskuttene. For å hindre en global temperaturøkning på mer enn 2 grader anbefaler IPCC klimagassreduksjoner på 50-85 prosent innen 2050. Nyere forskning tyder på at de faktiske utslippene har økt mer enn tidligere antatt. Dette medfører at behovet for klimagassreduksjon også kan bli enda større.

Om Fjell kommune har målsetting om å bli karbonnøytral innen 2050, kan dette oppnås gjennom kjøp av klimakreditter eller klimavoter. Å betale andre for å redusere sine utslipp, bidrar ikke til å gjøre Fjell kommune mer karboneffektiv. På et tidspunkt må kommunen uansett redusere sine egne utslipp. Siden klimagassutslipp akkumuleres i atmosfæren er effekten av klimatiltak større tidlig enn sent. Energi-, miljø - og klimaplanen legger opp til en reduksjon på 30 prosent innen 2020 og 26,7 prosents reduksjon innen 2012. Det innebærer at Fjell kommune bare skal kutte 3,3 prosentpoeng i perioden 2012-2020.

Naturvernforbundet Hordaland mener det kan settes inn mer ressurser for å gjøre kommunen mer energi - og karboneffektiv. Derfor anbefaler vi at Fjell kommune reduserer sine faktiske klimagassutslipp med 85 prosent innen 2050, 50 prosent innen 2020 og 30 prosent innen 2012. For tiltakene som skal gjøres innen 2012 bør planen anslå potensiell reduksjon og fastsette tidsfrist for gjennomføring, oppfølgingsansvarlig innen kommunen og økonomisk behov.

Energi

Klimagassutslipp fra parafin og oljefyr antas å være 8 000 tonn CO₂ i Fjell kommune. Det finnes mange gode alternativ til oljefyr, men det har vært vanskelig å finne lokale leverandører og for disse. Derfor har Naturvernforbundet i samarbeid med BKK og Bergen kommune startet prosjektet oljefri.no. Dette tiltaket gjør det enklere for husholdninger å erstatte oljefyr med klimavennlig oppvarming, fjerne oljetank og redusere energiforbruket. På nettsiden oljefri.no har vi samlet nøytral informasjon om ulike alternativ til oljefyring og hvilke støtteordninger som finnes. Dessuten kan husholdninger bestille tilbud på klimavennlig oppvarming fra mange leverandører. For å gi et godt tilbud til kommunens innbyggere vil Naturvernforbundet også inkludere lokale leverandører av klimavennlig oppvarming i Fjell. Naturvernforbundet vil i samarbeid med kommunen gjøre tjenesten godt kjent. Hvis kommunen skal oppnå 60 prosent reduksjon av klimagassutslippene fra oljefyr innen 2012, bør kommunen også utvikle ordninger som hjelper innbyggerne med finansiering / lån for utskifting. Dette vil bidra til at flere husholdninger kan gjennomføre klimatiltakene. Naturvernforbundet ønsker dessuten å utvikle en tjeneste på oljefri.no som også gjør det enklere for eiere av større bygg å finne klimavennlig oppvarming og redusere energiforbruk.

Naturvernforbundet Hordaland vil sterkt oppfordre kommunen til å unngå å satse på naturgass som energibærer for oppvarming av bygg. Dette siden det finnes langt mer klimavennlige løsninger enn å bruke naturgass til oppvarming. En rapport fra Asplan Viak som gjennomgår satsing på naturgass på Nord-Jæren¹ konkluderer med at det ikke finnes grunnlag for å hevde at innføring av gass i en region gir klimagevinst. Dette skyldes at gass som regel kommer i stedet for at fornybar energi brukes til å erstatte olje. Naturgass er også et fossilt brennstoff, og en overgang fra olje til naturgass gir heller ikke store nok kutt i klimagassutslippene i forhold til behovet for utslippskutt. Vi vil derfor sterkt fraråde Fjell kommune til å bruke naturgass som energikilde i nye kommunale bygg, eller at kommunen på andre måter fremmer utbygging av distribusjonsnett og –sentraler for naturgass.

¹ http://www.sft.no/artikkel____31102.aspx

Ellers er det viktig at kommunen gjennomfører omfattende energisparingstiltak i egne bygg og inviterer eiere av andre større bygg til å gjennomføre lignende tiltak. Det finnes stort energisparingspotensiale i byggsektoren.

Det er dessuten viktig å øke produksjon av fornybar energi som ikke truer naturmangfoldet. Om det finnes steder i Fjell kommune der det kan produseres vindkraft, uten å skade naturmangfoldet bør disse prosjektene vurderes. Vi finner grunn til å stille spørsmålsteget ved at Fjell kommune vil avvente myndighetenes syn på konsesjonene knyttet til vindmøller til havs (s.10). Oss bekjent er det ingen aktuelle konsesjoner under behandling i sjøen utenfor Hordaland (se nve.no/vindkraft). Vi vil råde Fjell til å behandle vindmøller til havs og vindmøller til lands som separate saker. Naturvernforbundet Hordaland mener det haster å få etablert mer fornybar energi til havs og på land, men har ikke tatt stilling hvorvidt enkeltprosjektene vil skade naturmangfold eller ei.

Mobil energibruk

Selv om teknologiske nyvinninger gjør at utslippene per kjøretøy vil gå ned framover, vil den store forventede veksten i bilbruk gjøre at utslippene fortsetter å øke dersom det ikke settes inn kraftige tiltak for å redusere bilbruken. Derfor er det positivt at planen skisserer en offensiv kollektivtrafikk-politikk. For at denne satsingen skal gi god effekt er det nødvendig å supplere med restriktive tiltak mot biltrafikk mellom Sotra og Bergen.

Naturvernforbundet mener tiltakene under II Mobil forbrenning/Transport gjerne kan være mer konkrete, for eksempel ved å spesifisere hvilke gang- og sykkelveier man ønsker å satse på. Et eksempel kan være Sotrabrua-Kolltveit. Vi etterlyser også at arealplanlegging i hele kommunen rettes tydeligere inn for å bidra til å redusere transportbehovet.

Forslag til ytterligere tiltak:

- Alle nye store boligfelt må ha kollektivdekning. Ingen utbygging bør planlegges uten at Skyss kan tilby et kollektivtilbud som er bra nok til at beboerne kan basere seg på buss for arbeidsreiser til Straume og til Bergen.
- For å redusere transportbehov bør kommunen opprettholde/forbedre tjeneste- og kulturtilbud i kommunen, slik at dette er et reelt alternativ til å reise til Bergen.
- Ladestasjoner for el-biler og plugin-hybrider.
- Ikke opprette fyllstasjon for fossil naturgass. Økt tilgjengelighet av naturgass vil fortrenge fornybar energi, og dessuten er det svært liten eller ingen klimagevinst ved bruk av naturgass i kjøretøy, hvis man sammenlikner med nye kjøretøy med bensin/diesel. Når det gjelder lokale utslipp (partikler og NOx) er forskjellene heller ikke store nok til å forsvare investeringen. Om det finnes muligheter for å produsere biogass av organisk avfall bør dette benyttes til transport og ikke til oppvarming der det allerede finnes mange fornybare alternativ.
- Innfartsparkering, hvor man kan parkere ved sentralt knutepunkt og reise kollektivt videre, bør nevnes konkret som tiltak. Vi foreslår at Bergen og Fjell samarbeider om å opprette innfartsparkering på begge sider av fastlandssambandet, slik at beboere i Bergen som jobber i Sotra/Øygarden kan parkere i Loddefjord mens beboere i Sotra/Øygarden som jobber i Bergen kan parkere på Kolltveit eller i Straume. Det er viktig at dette kombineres med fjerning av parkeringsplasser i Bergen.
- Rushtidsavgift på fastlandssamband. Dette vil styrke effekten av andre tiltak. Det bør være dyrest å reise med privatbil når kollektivtilbudet er best. Ordningen må innrettes slik at næringsdrivende som bruker sambandet mange ganger per dag ikke får vesentlige ulemper.

Biologisk mangfold og standsone

Biologisk mangfold er en forutsetning for arters levevilkår og mange velfungerende økosystem. Mennesker er avhengig av velfungerende økosystemer for å produsere mat, medisiner og få rensed utslipp til vann og luft. Forutsetningen for at disse økosystemene skal fungere er store leveområde og ikke mer forurensing enn det naturen kan rense.

Norge har som mål å stanse tapet av biologisk mangfold innen 2010. En forutsetning for å oppnå er dette er en god arealpolitikk. Plandokumentet tar ikke inn over seg hvordan kommunen kan bidra til å redusere tap av biologisk mangfold. Utover kartlegging av naturmangfold ved utbygginger, har planen ingen konkrete tiltak. Eksempel på tiltak som kunne vært lagt inn er at man ikke skal tillate utbygging i områder hvor det vil skade naturmangfoldet. Særlig strandsonen er et viktig leveområde for mange arter. Fjell kommune har svært mye kystlinje og et særlig ansvar for å beskytte strandsonen.

Avfall og generelle miljøtiltak

Multiconsult har regnet ut at metangassutslippene fra deponiet på Eide vil reduseres pga. forbud mot deponering av organisk avfall. Samtidig hersker det stor usikkerhet for hva de reelle utslippstallene er for nedlagte deponi. For å redusere metanutslipp fra deponier har bl.a. Tyskland anlagt duker over deponiene som samler opp

metangass som kan foredles til biogass. Samtidig regulerer disse dukene vanninnstrømming. Tiltak som dette bidrar til optimal biogassproduksjon som fanges opp og kan brukes på ulike måter. Dessuten reduserer dukene fare for avrenning fra deponiet. Fjell kommune bør undersøke om tiltak som dette kan gjennomføres på Eide.

Det er positivt at Fjell kommune ønsker å Miljøfyrtårnsertifisere rådhuset, men dette er et tiltak som burde gjelde all kommunal virksomhet. Vi vil derfor foreslå å endre punkt 5.1 under delmål V til at Fjell skal miljøsertifisere alle kommunale bygg. Ang. tiltak 5.3 mener vi det er helt klart at kartlegging av naturmangfold alltid skal/må gjennomføres, ikke ”som hovedregel”.

Tiltaket om å innrette gebyrregulativet for avfall for å gjøre miljøriktige løsninger lønnsomme (3.6) kan med fordel konkretiseres. Sentralt i dette blir hva som skal oppnås og hvordan det skal gjøres. Det samme gjelder punktet om styrking av gjeldende ordning med avfallssortering. NVH savner her en spesifisering av hva kommunen konkret vil gjøre for å styrke ordningen.

Punkt 3.5 under delmål III og punkt 5.5 og 5.6 under delmål V om kartlegging av forurensede områder i Fjell kommune må følges opp av opprydning. Dette er særlig om kartleggingen viser fare for at gift spres i nærmiljøet.

Naturvernforbundet Hordaland vil berømme Fjell kommune innsatsen med å lage en energi- miljø- og klimaplan og håper at våre innspill blir tatt til følge i planen.

Med vennlig hilsen

Heidimarie Evensen
Styremedlem Naturvernforbundet Hordaland

Nils Tore Skogland
Daglig leder Naturvernforbundet Hordaland